

Den norske kirke
Stavanger kirkelige fellesråd
Kirkevergen

FORNYINGS-, ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENTET
10 SEPT 2010
SAKSNR: 201001734-68

Fornyings-, adm.- og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep

0030 OSLO

Dato
02.09.2010

Deres ref

Sid
10/904-3

Journal
2661/10

Arkiv
008

Saksbehandler
Svein Inge Thorstvedt, 51 84 04 02

HØRINGSUTTALELSE - ENDRINGER I GRAVFERDSLOV OG KIRKELOV

Stavanger kirkelige fellesråd behandlet saken på sitt møte 1.sept. 2010 i sak 47/10 og fattet følgende vedtak:

Stavanger kirkelige fellesråd slutter seg til foreslåtte endringer i gravferdsloven med unntak av lovteksten § 5 i gravferdsloven om vigsling. Denne bør omarbeides og presiseres, jfr. innspill gitt under avsnittet vurdering.

Videre slutter fellesrådet seg til de foreslått endringer i kirkeloven. Det stilles imidlertid spørsmål om hvorvidt rekkevidden av endringen av ugildshetsbestemmelsen er tilstrekkelig vurdert når det gjelder prester i lokalmenigheten sin rolle i forhold til menighetsrådet.

Vurderinger:

Stavanger kirkelige fellesråd takker for anledningen til å avgi uttalelse vedrørende aktuelle foreslåtte endringer i Gravferdsloven og Kirkeloven.

1 ENDRING I GRAVFERDSLOVEN

Stavanger kirkelig fellesråd støtter foreslått endring i § 1 der gravferdsloven allerede i § 1 "flagger" at *Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion og livssyn.*

En følge av dette er nytt punkt i § 6 som lyder slik:

Ved gravlegging i grav som er særskilt tilrettelagt for å imøtekomme religiøse og livssynsmessige behov, dekkes kostnadene av kirkelig fellesråd i hjemkommunen når denne ikke selv har et slikt tilbud.

Dette må ikke bli en "sovepute" for kommuner med en viss minoritetsbefolkning å ikke tilrettelegge for særskilt tilrettelagte gravfelter. Departementet bør derfor vurdere om 3 % regelen skal omfatte tilrettelagte graver i alle kommuner.

Det må avklares, gjerne i revidert forskrift, hvor lenge hjemkommunen skal betale festeavgift før den tilfaller fester av graven. Det er vel naturlig at etter 20 år (frigravsperioden) må fester betale festeavgift om en ikke ønsker å slette graven.

Adresse
Klubbgata 6
Postboks 201
4001 Stavanger

Telefon
51 84 04 00
Telefax
51 84 04 01

Org.nr
NO 976 993 403
Bankkonto
8160.07.31122

E-post
kirken@stavanger.kommune.no
Web
www.kirken.stavanger.no

Fellesrådet støtter at ordet kirkegård endres til gravlund – med den avgrensingen som er uttalt i høringen om at *”konkrete gravplasser, da særlig de som ligger rundt kirkebygninger, kan ha ordet kirkegård i navnet.”*

Høringen gir en grundig utredning av begrepet vigsling av gravlund og ender opp med en ny § 5 som lyder slik.

Tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet skal gis anledning til å gjennomføre en seremoni når ny gravlund tas i bruk. En slik høytidelighet må ikke utformes eller gjennomføres slik at den forhåner eller på en krenkende eller sårende måte viser ringakt for de andre tros eller livssynssamfunnene som gravlegger sine medlemmer på den samme gravlund.

Fellesrådet har flere kommentarer til denne paragrafen.

For det første stiller en seg undrende til den ordbruken som er benyttet. Ordene forhåner, krenkende, sårende, viser ringakt kan oppfattes som om en viser ringakt for den tradisjon som har vært. Elles er dette et stivt kanselispråk som virker fremmed i en moderne lovtekst.

Det bør utvikles en ny vigslingsliturgi Den norske kirke som er tilpasset den nye lovteksten

Revidert gravferdslov (eller forskriften) eller kirkelig myndighet bør avklare om det bare er de feltene på gravlund som benyttes til kristne begravelsesseremonier som skal ha en kristen vigsling.

Loven bør også si noe om vigsling ved utvidelser / etappevis opparbeidelse av gravlunder.

I den reviderte gravferdsloven forslår departementet at fristen for gravlegging / kremasjon utvides fra 8 til 14 dager jfr. § 12. Innefor dagens ordning med 8 dagers fristen gir en i Stavanger årlig ca 50 dispensasjoner for utsatt begravelse av ca 900 begravelser. Fellesrådet mener at en med en utvidelse til 14 dager tilpasses loven til dagens behov. Generelt vil en likevel utfra hensynet til pårørende advare mot å anbefale forlenget tid til begravelse etter dødsfall.

Revidert gravferdslov bør utdype hvem som er ansvarlig for avdøde frem til begravelse, jfr. krav til bærerom på seremonistedet.

Fellesrådet støtter foreslått revisjon av § 10 om kremasjon hvor avgjørelsen om kremasjon normalt er tillagt den som sørger for gravferden. § 10 forenkles til følgende ordlyd: Kremasjon kan skje med mindre det er kjent at det var i strid med avdødes ønske.

Fellesrådet har ingen kommentar til de vurderinger som er gjort vedrørende askespredning.

Om anlegg av kirkegård og krematorium, §4, har den reviderte loven tatt med et punkt hvor det heter *”Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravlund og bygninger på gravlund kan ikke skje uten tilslutning fra kommunen”*. Dette for å unngå mulige konflikter mellom budsjettmyndighet og planmyndighet. Fellesrådet slutter seg til denne endringen.

Fellesrådet slutter seg til at det tas inn en §23a om Krigsgraver og at det presiseres at utgifter til skjøtsel av utenlandske krigsgraver dekkes av departementet. Det bør vurderes om også utgifter til skjøtsel av gravene til norske falne kan dekkes av departementet.

Andre forhold.

Gravferdsloven behandler ikke andre gravleggingsformer som navnet minnelund eller bruk av kolumbarium for oppbevaring av urner. En regner med at regler for utforming og drifting av navnet minnelund kommer med i den reviderte forskriften.

2 ENDRING I KIRKELOVEN

Endringene i kirkeloven er rettet mot 9 tema:

Endringer som følge av ny tjenesteinndeling for prester,

endring som følge av harmonisering i forhold til barneloven,
endringer som følge av endringer i gravferdsloven,
om delegering av myndighet ved ansettelse i Kirkerådets sekretariat,
om anledning til å innhente politiattest for ansatte eller frivillige som har ansvar for arbeid med mindreårige,
om kravet til medlemskap i Den norske kirke for lærere ved teologisk fakultet,
om kirkebokføring,
om klageadgang for vedtak etter offentlighetsloven
og om ugildhetsbestemmelser.

Følger av ny tjenesteinndeling for prester.

Ny tjenesteinndeling innebærer at tjenstedistriktet for prester ikke lenger er prestegjeld, men prosti. Derav følger justeringer i kirkelovens §§ 2, 5, 6, 9 og 11. Endringene er nødvendige harmoniseringer og støttes.

Følger av harmonisering i forhold til barneloven.

Bestemmelsen som foreslås endret handler om barns rett til uttalelse dersom det skal skje endring i av barnets kirkelige tilhørighet. Dagens bestemmelse i kirkeloven § 3, nr. 4 siste punktum sier at slik uttalelse skal kunne gis fra barnet er fylt 12 år.

Barneloven § 31 inneholder regler for barns uttalerett i saker som gjelder deres personlige forhold.

Bestemmelsen sier at barn skal kunne uttale seg fra de er 7 år og fra 12 år skal barnets synspunkter vektlegges. Departementet foreslår at dette regelverket også bør gjelde for kirkelige anliggender og foreslår at siste punktum oppheves. Endringen støttes.

Endringer som følge av endret gravferdslov.

Begrepet kirkegård er i gravferdsloven foreslått endret til gravlund. Dette får konsekvenser for kirkelovens formuleringer i §§ 14 og 15. Dette støttes som en lovteknisk endring. Dette har for øvrig vært praksis i Stavanger gjennom mange år allerede fordi de fleste gravlundene ikke ligger på kirkeomt. Vi er imidlertid åpne for at man lokalt fortsatt kan bruke begrepet kirkegård som en del av navnet på gravlundene der gravlundene er på kirkeomt.

Menighetsmøtets uttalerett som fast del av saksbehandlingen vedr. gravlund er i gravferdsloven foreslått opphevet. Dette foreslås endret i kirkeloven § 11, andre ledd. Dette hindrer imidlertid ikke at menighetsmøte på eget initiativ kan avgi uttalelse i saken med hjemmel i bestemmelsen at menighetsmøtet kan uttale seg i enhver sak man ønsker å uttale seg om. Endringen støttes.

Myndighet ved ansettelse i Kirkerådet.

Bestemmelsen som foreslås er ny i kirkeloven § 25 og handler om delegasjon til et tilsettingsråd. Støttes.

Politiattest.

Mulighet til å innhente politiattest for ansatte og frivillige medarbeidere som arbeider blant mindreårige finnes innenfor barnehagesektor, SFO, grunnskole, videregående skole og frillige organisasjoner med lov hjemmel. Slik lov hjemmel finnes ikke innenfor kirken og politiattest har følgelig ikke vært tillatt å innhente. Departementet foreslår en hjemmel for at det til bruk i lovbestemte organer i Den norske kirke kan utstedes politiattest i forbindelse med ansettelse av en person eller engasjement av en person for å utføre frivillige oppgaver eller å ha tillitsverv. Slik attest skal kunne kreves fremlagt av personer som skal ha oppgaver der de regelmessig vil ha ansvar for og være i kontakt med mindreårige.

En slik hjemmel har vært etterlyst fra kirkelige organer gjennom lengre tid. De som måtte ha bedt om slik attest og fått det, har juridisk gjort noe ulovlig.

Departementet foreslår at hjemmelen tas inn i kirkeloven § 29 som omhandler krav om medlemskap som andre ledd. Departementet foreslår også at bestemmelsen inneholder relasjon til politiregisterloven § 39.

Innføringen av denne bestemmelsen støttes.

Krav om medlemskap i Den norske kirke for lærere ved teologisk fakultet.

Bestemmelsen finnes i kirkeloven § 29 og omhandler krav om at lærere ved teologisk fakultet må være medlemmer av Den norske kirke. Begrunnelsen er at disse skal lære undervise fremtidige medarbeidere i Den norske kirke. Bestemmelsen begrenser imidlertid adgangen til professorater. Dagens fakulteter har en mer mangfoldig virksomhet. Departementet foreslår en dispensasjonsbestemmelse som håndheves av departementet. Endringen støttes.

Kirkebokføring.

Kirkeboka er i dag avleggs slik den praktiseres, med håndskrevne protokoller. Kirkeboka har i dag praktisk talt ingen offentlig funksjon. Medlemsregister har overtatt hovedfunksjonene. Medlemsregisteret er elektronisk basert. Departementet foreslår at det legges til rette for at de opplysningene som en menighet trenger for den daglige virksomheten som registrering av dåp, konfirmerte, vigslende, jordfestede samt innmeldinger og utmeldinger kan føres elektronisk og knyttes til medlemsregisteret. Nytt andre ledd i kirkeloven § 37. Vi ser dette som nødvendig utvikling. Støttes. Denne endring vil også bidra til et enklere statistikkarbeid.

Klageadgang for vedtak etter offentlighetsloven.

Offentlighetsloven gjelder for den kirkelige virksomheten som drives av lovbestemte organer. Normalordning i offentlig virksomhet er at vedtak kan påklages til overordnet organ. Dagens hovedregel i den kirkelige virksomheten er at vedtak i et lovbestemt organ ikke kan påklages med mindre annet er særskilt bestemt. Blant annet kan vedtak om avslag om innsyn i dokumenter og avgjørelser i offentlige organ ikke påklages som følge av denne bestemmelsen.

Denne bestemmelsen i den kirkelige virksomhet innebærer også at det ikke er noe hierarki. Det er altså ikke noe overordnet eller underordnet forhold mellom organene, med mindre det er særskilt bestemt. Dermed er det stor begrensning for kontroll.

Offentlighetsloven gir adgang til å fastsette ved forskrift hvilken instans som skal være klageinstans for statlige organer og rettssubjekter. Det er departementets ønske om å innføre klageordning etter offentlighetsloven der det er hensiktsmessig og hvor det oppfyller offentlighetslovens intensjoner og reiser spørsmålet om hvordan en klageordning kan utformes.

Departementet nevner to områder som særlig aktuelle å innføre klageordning for innsyn. Det ene området er avstemmingsprosesser knyttet til nominasjon, avstemming og tilsetting av prester, proster og biskoper. Det andre er forvaltningsområdet til kirkelig fellesråd.

Departementet foreslår en regional behandling av klagesaker vedr. avslag på innsyn etter offentlighetsloven og at denne instans blir bispedømmerådet.

Når det skjer slikt avslag i bispedømmerådet, foreslår departementet at Kirkerådet blir klageinstans.

Kirkelovens § 38 om saksbehandlingsregler andre ledd får nytt andre og tredje punktum i henhold til dette. Dette støttes.

Særskilte ugildhetsbestemmelser

Kirkelovens § 38 tredje ledd bokstav b sier etter modell fra kommuneloven at kirkelige tilsatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelser i samme sak, ansees som ugild når saken behandles i lovbestemt kirkelig organ. Formålet er å hindre at administrativt ansatte deltar som folkevalgt ved behandlingen av saker som de tidligere har behandlet som ansatt.

Departementet ønsker å begrense omfanget av bestemmelsen til soknets organer og til de som er tilsatt i fellesråd og menighetsråd. Bestemmelsen vil dermed ikke gjelde prester som har staten som arbeidsgiver. Departementet mener det er en lovteknisk endring som ikke endrer realitetene i forhold til dagens ordning.

Stavanger kirkelige fellesråd har ikke prinsipielle innvendinger mot intensjonen til denne endring under forutsetning av at det er klare retningslinjer når det gjelder prestens eventuelle medvirkning i saksforberedelse til saker som skal behandles i menighetsråd og eventuelt fellesråd. I menighetsråd oppfattes gjerne presten også som medlem av staben. I denne rollen deltar gjerne presten i administrative avgjørelser eller i å legge grunnlaget for en behandling i rådet. Presten kan ha stor innflytelse på disse gjøremålene. Det er også tilfeller hvor presten ivaretar rollen som menighetens daglige leder etter avtale med kirkelig fellesråd samtidig som han/hun selv er medlem i rådet. Disse tilfellene bør det finnes særskilte retningslinjer for vedr. habilitet. Vi stiller derfor spørsmål ved om endringen er tilstrekkelig utredet.

Konklusjon:

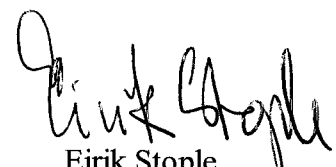
Stavanger kirkelige fellesråd slutter seg til foreslåtte endringer gravferdsloven, men foreslår at lovteksten for vigsling av gravlund omarbeides og presiseres.

Stavanger kirkelige fellesråd slutter seg til de foreslåtte endringer i kirkeloven. Fellesrådet stiller imidlertid spørsmål ved om rekkevidden av endringen av ugildshetsbestemmelsen er tilstrekkelig vurdert når det gjelder presters rolle i en menighetsstab og denne stabens forhold til menighetsrådet.

Med vennlig hilsen
STAVANGER KIRKELIGE FELLESRÅD

Rune Skagested
Leder (sign)

Svein Inge Thorstvedt
Kirkeverge

Eirik Stople
Gravlundssjef